

Muzej pčelarstva porodice Živanović

Čuvari „medene“ istorije Balkana

Nakon poplava iz maja 2014.

Više od 200 porodica traži krov nad glavom

ČUVAJ OKOLIŠ

NE OTIMAJTE DIVLJE ŽIVOTINJE OD PRIRODE

NAKON POPLAVA IZ MAJA 2014.

Više od 200 porodica traži krov nad glavom

Na donatorskoj konferenciji, koja je organizovana u Briselu, obećano je 1,3 milijarde KM kredita i 272 miliona donacija. Odobreno je 1,3 milijarde, isplaćeno oko 494 miliona KM i do marta 2016. utrošeno 404,3 miliona KM

Sredinom maja 2016. najbolji teniser svijeta **Novak Đoković** je nagradio od oko 700.000 eura donirao za područja Srbije i BiH uništena poplavama iz 2014. godine. Novac je dobro došao jer je u BiH više od 200 porodica nije zbrinuto nakon poplava iz maja 2014. Istini za volju, ima i onih koji govore da su sanacijom uništenog dobili nešto što je mnogo bolje od onog što

su imali. Direktor Fonda za pomoć nastradalim područjima od prirodne nesreće na teritoriji FBiH **Jasmin Jaganjac** cijeni da je urađeno mnogo, ali da je ostalo još dosta posla.

PRIJE I POSLIJE

- Neki su dobili kvalitetnije kuće nego su bile one koje su imali. Većina uništenih kuća je bila na klizištima. Najveći

dio uništenih kuća u FBiH je obnovljen, ostalo je više od 200 nezbrinutih porodica koje su smještene u stanove koje im plaćaju općine ili Fond! BiH je među šest zemalja koje su najugroženije klizištima i elementarnim nepogodama. Ako bi opet bilo poplava, ne bismo se mogli odbraniti jer to nisu mogle ni jače države od nas. Nećemo graditi kuće na klizištima, mora početi djelovati

fot. Dario Novalić

pravna, a ne socijalna država. Ljudima se pomaže jednom, dva puta, ne stalno - kaže Jaganjac.

Direktor Agencije za vodno područje rijeke Save Sead Delić takođe cijeni da je urađeno mnogo, ali da još uvijek postoje određene opasnosti. Kaže, uspjeli su do kraja 2014. završiti sve sanacione radove kako bi zaštitne vodne objekte doveli u funkciju. Ukoliko bi se pojavile poplave istih razmjera, misli on, ne bismo se mogli zaštititi.

- Po svim važećim strateškim i plan-skim dokumentima, objekti zaštite od poplava urbanih područja dimenzioniraju se i grade sa stepenom zaštite na stogodišnje velike vode - kaže Delić.

STRADALO 46 OPŠTINA

Direktor Civilne zaštite FBiH Fahrudin Solak primjećuje da je urađeno mnogo, ali da treba redovno voditi računa o nizu stvari. Civilna zaštita je, kaže, značajno osposobljena zaštitnom opremom i edukacijom, rade na koordinaciji sa civilnim zaštitama susjednih zemalja.

- Moramo voditi računa o stanju korita rijeka, napraviti analitičke modele u meteorologiji za procjene porasta nivoa rijeka, obezbijediti da se kuće ne grade na klizištima - kaže Solak i zaključuje da je BiH sada spremnija za borbu sa prirodnim katastrofama nego je bila 2014. godine.

Podsjećamo, maja 2014. je uništeno ili oštećeno više od 83.000 kuća, evakuisano više od 40.000 ljudi! Uništene su

**Podsjećamo, maja 2014.
je uništeno ili oštećeno
više od 83.000 kuća,
evakuisano više od
40.000 ljudi!**

PET STOTINA PRIJAVA

Transparency International u BiH je primio 500 prijava zloupotreba iz cijele BiH i njih 30 je proslijeđeno istražnim organima. Mnogo se porodica žalilo na nepravilnosti koje se tiču dodjele oko 20.000 vaučera kroz koje je Vlada RS plasirala oko 87 miliona maraka. Kancelarija za reviziju u RS je uočila nepravilnosti u radu Ministarstva finansija pri

sanaciji posljedica poplava jer su ugovori za sanacione radove potpisivani kao ugovori za održavanje. Uočeno je da registar šteta sadrži podataka o štetama iz maja 2014. godine, ali i podatke o štetama koje su nastale usljed poplava u augustu iste godine, a novac iz Fonda solidarnosti je trošen i za druge namjene.

ceste, mostovi, škole, ambulante, preduzeća, farme, usjevi... Većina preduzeća nakon poplava nije radila tri mjeseca, a neka gazdinstva su trajno uništena. Četrdeset šest opština je pretrpjelo velike štete, a urbana, industrijska i ruralna područja su potopljena vodom koja je ponegdje dosegla dubinu ili visinu do tri metra. U periodu od 48 sati, 13. i 14. maja 2014. godine, u nekim područjima je palo oko 150 litara vode po kvadratnom metru. Iz korita su se izlile rijeke Bosna, Drina, Sana, Sava, Vrbas. Stotine ljudi su putovali s kraja na kraj BiH kako bi pomagali unesrećenima. Štete i gubici su procijenjeni na 3,97 milijardi KM, a nove poplave samo par mjeseci nakon tih majskih su dodatno otežale oporavak.

Na donatorskoj konferenciji, koja je nakon poplava organizovana u Briselu, obećano je 1,3 milijarde KM kredita i 272 miliona donacija. Odobreno je 1,3 milijarde, isplaćeno oko 494 miliona KM i do marta 2016. utrošeno 404,3 miliona KM. Sredstvima EU obnovljeno je 4.640 kuća za 16.240 ljudi, 168 obrazovnih institucija, zgrade tri opštinske administracije, šest zdravstvenih ustanova, 65 mostova i 51 putni pravac, 31 objekat za vodosnabdijevanje, 116 malih i srednjih preduzeća, 1.270 poljoprivrednih proizvođača. Mreža nevladinih organizacija „Braná“ je proteklih mjeseci pratila utrošak ovog novca i utvrdila da je

bilo netransparentnosti u trošenju novca.

KAKO SE TROŠIO NOVAC

„Za 55 posto novca trošenog preko institucija vlasti u BiH možemo reći kako i gdje je potrošen. Imamo spiskove krajnjih korisnika, lokacije, izvođače radova! Za preostalih 45 posto nemamo dovoljno podataka. Podaci donatora kažu gdje je završio novac u 91 posto slučajeva“, stoji, među oslim, u izvještaju mreže Brana.

Arhitektica Nasiha Pozder poplavljena je područja posjetila neposredno nakon katastrofe, ali i nakon okončanja većeg dijela potrebne sanacije. Cijeni, urađeno je mnogo, ali nedovoljno. Neposredno nakon poplava Asocijacija arhitekata BiH je, priča ona, obišla poplavljena područja. Imala je šta i vidjeti. Nanose blata, klizišta, erodirane obale...

- Djelovalo je kao da se u neka naselja više nikada niko neće vratiti. Prošle godine sam dobila priliku ponovo raditi u poplavljenim područjima kao nezavisni revident na projektima obnove. Ono što me je uplašilo je činjenica koliko su naše lokalne vlasti bile slabo pripremljene za situaciju u kojoj smo se našli. Obnovu koju sam pratila je finansirao uglavnom UNDP, koji je reagovao brzo i kvalitetno. Česte su situacije poput one u Šamcu gdje vam se ljudi zahvaljuju. Kažu da prije poplava

„BiH je među šest zemalja koje su najugroženije klizištima i elementarnim nepogodama. Ako bi opet bilo poplava, ne bismo se mogli odbraniti jer to nisu mogle ni jače države od nas“

u njihovoj školi ili domu zdravlja grijanje nije radilo, a sada radi. Neki gradovi ili institucije su prošli bolje od drugih zato što su njihovi direktori ili vlasnici znali isposlovati više od onog što je bilo neophodno - priča Pozder.

No, upozorava da nisu svi koji su učestvovali u gradnji i obnovi radili jednako vrijedno i kvalitetno. Veli da činjenice sa terena pokazuju da je i u Željeznom Polju sve manje tragova poplava, da je sanacija uspješno provedena, ali i da su poplave 2014. godine svojevrsan poziv na promjenu ponašanja lokalnih vlasti, urbanista i arhitekata.

Jaganjac upozorava da još uvijek nije završen posao na izradi kvalitetne prevencije. - Vlada FBiH je dala da se naprave izmjene zakona o spašavanju, međunarodna zajednica je za nas spremila grant od 43 miliona eura, ali će ih dati samo za gotove projekte. Tu nismo dovoljno uradili. Moramo podnositi projekte, pokazati da imamo znanja - kaže Jaganjac.

SVI U NAPAD

Direktor Agencije za vodno područje rijeke Save Sead Delić pojašnjava da BiH, da bi moglo aplicirati na sredstva

MIGRACIJE I KLIZIŠTA

Jaganjac naglašava da Vlada FBiH traži način da se Fond za pomoć postradalima u FBiH održi.

- EU je zadala da sve zemlje članice i kandidati za članstvu moraju imati fond za katastrofe. Procjena je da ćemo se u narednom periodu suočavati sa katastrofama, poplavama i klizištima, a manje sa ratovima. Poplave, klizišta i migracije će biti sva veći problemi, sa tim da migracije stanovništva već imamo od istoka ka zapadu, a poplave i klizišta u obrnutom pravcu. To su promjene klime koje imamo. Prije dva mjeseca nismo bili pogođeni novim poplavama, ali Srbija i Slovenija jesu. To je znak da moramo uvijek baviti spašavanje, napraviti registar i mapu klizišta, a nasipe podići na visinu od 1,2 metra. Da bismo dobili novac, moramo proći procedure Svjetske banke. A za to nam treba i do godinu vremena - pojašnjava Jaganjac.

„Vlada FBiH je dala da se napravi izmjena zakona o spašavanju, međunarodna zajednica je za nas spremila grant od 43 miliona eura...“

obezbijedena na briselskoj donatorskoj konferenciji, mora izraditi akcioni plan. Podsjeća da je Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (MVTEO) BiH jula 2014. formiralo radnu grupu za izradu akcionog plana. Tekst plana je dostavljen MVTEO nakon čega je zatraženo usvajanje akcionog plana od strane vlada FBiH, RS i Distrikta Brčko (BD), te su zatražena mišljenja od Ministarstva civilnih poslova BiH, Ministarstva bezbjednosti BiH i Ministarstva finansija i trezora BiH.

- Nakon pribavljenih mišljenja i usvajanja od entitetskih vlada i Vlade BD, akcioni plan je dostavljen Vijeću ministara BiH na usvajanje. Radi se o prvom dokumentu koji je urađen na nivou BiH. Svi projekti koji počinju da se realizuju trebaju ispunjavati jedan od definisanih ciljeva Akcionog plana - pojašnjava Delić i naglašava da je procijenjeno da za realizaciju Akcionog plana treba 592,7 miliona KM, od čega je 45 posto već obezbijeđeno kroz aktuelne kreditne linije, grant instrumente i osigurana budžetska sredstva, a da je u toku priprema nekoliko projekata kroz koja se planiraju obezbijediti dodatna finansijska sredstva u iznosu od oko 100 miliona KM, čime će ukupan iznos obezbijeđenih sredstava biti oko 60 posto. ●

BRIGA O RIJETKIM VRSTAMA

Ne otimajte divlje životinje od prirode

Medvjedi, Borova glava 2015.

Prema Zakonu o zaštiti prirode, vlasti FBiH su obavezne da stvaraju zaštićena područja u koja bi divlja životinja mogla biti privremeno smještena. Međutim, potrebne nastambe, mali zvjerinjaci, nikada nisu zaživjeli

PIŠE: **Rubina Čengić** rubina@startbih.info

NESTAO: Iscrpljeno mladunče medvjeda koje je sredinom aprila navodno viđeno „negdje u šumama oko Sarajeva“, odnosno „negdje u Hercegovini“, netragom je nestalo i veterinari iz Uprave za inspekcijske poslove FBiH strahuju za njegov život!?

- Oni koji su objavili da je nađen, a to su prije svega ljudi sa fejsbuk-profila Extreme Sport iz Sarajeva, nisu bili spremni saradivati sa nama kada smo ih pozvali da daju izjavu. Informacije koje su plasirali su tipa rekla-kazala! Nismo imali osnova da djelujemo - objašnjava Dražan Pavić, veterinar iz Uprave za inspekcijske poslove u FBiH.

► BUDALAŠTINA

Aktivisti koji su pratili „slučaj medvjedić“ cijene da postoji mogućnost da su cijelu priču izmislili u Extreme Sport Sarajevo da bi promovisali svoju školu paraglajdinga, koju su počeli reklamirati kratko nakon navodnog prolaska medvjedića.

- Ma, to je budalaština. Interes za našu školu je veliki i mnoge smo morali odbiti jer nam je limitirajući faktor oprema koju posjedujemo - kaže Zenuni.

Pavić kaže i da su veterinari iz uprave proveli pravu istragu nakon što su u medijima vidjeli informaciju o nađenom medvjediću. Obišli su spomenute regione, ali nisu našli ništa što bi im pomoglo da utvrde šta se stvarno desilo. Obavijestili su lovačka društva, zamolili upravu Pionirske doline da se pripreme da privremeno preuzme brigu o ugroženoj životinji. Ovi su im poručili da nemaju mjesta za još jednog medvjedića i predložili da kontaktiraju zooški vrt u Tuzli, čiji vlasnik je Bingo. **ZVJERINJAK:** - Oni su obezbijedili i veterinara koji je bi trebao da preuzme brigu o bolesnoj životinji. Na kraju smo dobili informaciju da je medvjedić vraćen u šumu. Male su šanse da je medvjedić preživio - misli Pavić. Upozorava da vlasti FBiH, bez obzira na zakonsku obavezu, nisu stvorili preduslove za zaštitu ugroženih vrsta ili divljih životinja kojima je potrebna zaštita. Prema Zakonu o zaštiti prirode, vlasti FBiH su obavezne da stvaraju zaštićena područja u koja bi divlja životinja mogla biti privremeno smještena. Međutim, potrebne nastambe, mali zvjerinjaci, nikada nisu zaživjeli. Ekolog Jovica Sjeničić, iz Društvo za

Foto: Amila Saleš

istraživanje i zaštitu biodiverziteta, pojašnjava da entitetski zakoni kažu kako se postupa sa divljim životinjama u prirodi.

IMAL' KO PAMETAN: - Čak je i građanima poznato da se divlje životinje ne uzimaju iz prirode. Ako se to desi, slučaj ne treba držati u tajnosti, nego obavijestiti struku i nadležne.

U slučaju koji se nedavno desio je napravljena najgora moguća stvar. Javljeno je preko društvenih mreža o pronađenom mladuncu, a nadležni nisu dali više nikakvu informaciju kako bi se i nalazaču i životinji pomoglo - pojašnjava Sjeničić.

Članovi kluba Extreme Sport Sarajevo su

► ZDRAV RAZUM

Aktivistkinja za prava životinja i članica tima Natura 2000 za BiH Amila Saleš je bila aktivna u prvim danima nakon vijesti o pronalasku medvjedića. Kaže da je bila zabrinuta viješću da je neko uzeo iz šume mladunče.

- Ukoliko neko naiđe na mladunče bez majke, neka ne pokušava da mu pomogne! Neka ga pusti na miru! Velika je

vjerovatnoća da je njegova majka u blizini. I ako nije, veće su šanse da će mladunče u prirodi preživjeti samo. Ne trebamo hraniti divlje životinje i ne smijemo ih uzimati za kućne ljubimce. A kućne ljubimce kojih smo se zasitili nikada ne treba puštati u prirodu! Dovoljno je da se, pored postojećih zakona o zaštiti životinja, koristimo zdravim razumom - kaže Saleš.

Foto: Amila Saleš

sredinom aprila na svom fejsbuk-profilu objavili kratki post.

„Raja, ima li ko kakav pametan savjet šta da radimo s ovom bebicom. Jedna naša poznanica slučajno je nabasala na njega u šumi, bio je u jako lošem stanju i majke nije bilo u blizini. Uzela ga je sa sobom da ga nahrani i on je sada dobar, ali ne zna šta da radi sa njim“, napisali su.

Član Kluba Mirvad Zenuni pojašnjava da nisu imali direktni kontakt sa djevojkom koja je navodno pronašla medvjedića i da nisu očekivali reakcije koje su uslijedile.

ŠTA BI SA MEDOM: - Javio mi se drug koji pozna je tu djevojku i ponudili su da mi uzmemo medu. Shvatili smo, medo je sada mali i sladak, ali će za pola godine porasti. Sve smo objavili na fejsbuku vjerujući da će se javiti neko ko ima ideju šta je najbolje za medvjedića. Nismo ni slutili da će objava izazvati toliki interes, a javljali su se ljudi iz Engleske, Rumunije, Hrvatske. Nudili su novac. Ne znam šta su uradili sa medom. Informacije kažu da ga je ta djevojka dala nekom, ali i da ga je pustila u šumu - kaže Zenuni i napominje da je imao razgovore sa ljudima iz Uprave za inspekcijske poslove u FBiH, da im je dao kontakt sa svojim prijateljem koji ga je obavijestio o pronalasku medvjedića. U Ministarstvu za turizam i okoliš u Vladi FBiH za ovaj slučaj su saznali iz medija. Zineta Mujaković, pomoćnica ministra, vijest o medvjediću vidjela je na portalima, ali Ministarstvo zvanično nije obaviješteno.

BINGO: - Zvala je novinarka, insistirala na identitetu djevojke koja je navodno pronašla medu i na lokalitetu na kome je nađen. Uputila sam je na veterinare i inspektore koji su morali izaći na lice mjesta. Inače, ukoliko neko uoči ugroženu ili bolesnu životinju, dužan je obavijestiti Ministarstvo

▶ NAJUGROŽENIJE VRSTE

Prema Crvenoj listi ugroženih vrsta u BiH, najugroženije vrste su veliki i mali kormoran, siva čaplja, mala bijela čaplja, žuta čaplja, orao zmijar, eja močvarica, eja livadarka, kosac, vivak, kukuvija, velika ušara, jastrebača, planinski djetlić, tropski djetlić, planinarska ševa, daurska lastavica, sjenica mošnjarka, zidarčac, veliki topir, dugonogi šišmiš, trepavičavi šišmiš, smeđi dugouhan, dinarska voluharica... Sjeničić pojašnjava da se o ugroženosti bilo koje vrste može govoriti samo onda kada postoji dovoljno pouzdanih informacija i podataka o brojnosti i rasprostranjenosti određene vrste. U slučaju medvjeda su, kaže on, različita mišljenja stručnjaka o brojnosti, pa i o ugroženosti.

Vuk, Duvanjsko polje

okoliša i turizma, potom najbližu veterinarsku stanicu - naglašava Mujaković.

Iako ministarstvo u kom radi izdaje dozvole za osnivanje zooloških vrtova, ona ne zna ništa o zoo-vrtu Bingo, koji je navodno u osnivanju. Ali zna da je, prema Zakonu o zaštiti prirode, zabranjeno držanje životinja u zatočeništvu, osim u slučajevima kada je vlasnik prije donošenja zakona već imao te životinje.

- **Pravno ili fizičko lice koje namjerava držati životinje iz grupe zaštićenih vrsta mora podnijeti zahtjev Ministarstvu.** Tada predstavnici ministarstva i inspektori izlaze na teren, procjenjuju da li stanište odgovara prirodnim staništima te vrste. Tek nakon toga se dodjeljuje dozvola za držanje te životinje - pojašnjava Mujaković.

UBISTVO: Određeno područje se, kaže naša sagovornica, može proglasiti zaštićenim i na određeno vrijeme, najduže na šest mjeseci. Sjeničić naglašava da je mnogo pitanja iz entitetskih zakona o zaštiti prirode koja u praksi nisu razmatrana.

- **Zbrinjavanje divljih životinja zahtijeva angažovanje stručnjaka, pomoćnih radnika, izgradnju i održavanje prihvatilišta.** Najbolje rješenje bilo bi naći novac kojim bi se postojećim zaštićenim područjima pomoglo da prihvate životinje koje ne mogu nazad u prirodu - kaže Sjeničić.

Slučaj sličan ovom sa medvjedićem desio se prije par godina na Vlašiću, ali je on završio na tužilaštvu. Radi se o medvjediću čija je majka ubijena, a on je smješten na Vlašiću, u objektu Eko-Fisa.

- **Vlasnicima smo izdali privremeno rješenje za brigu o životinji.** Sumnjamo da je medvjedića ubijena kako bi joj oduzeli mladunčice koje je vlasnicima Eko-Fisa ponuđeno za novac. Podnijeli smo krivičnu prijavu. Sada je na tužilaštvu da nađe ubicu medvjedice - kaže Pavić, a Mujaković se prisjeća da je medo sa Vlašića pušten u prirodu, ali da se sam vratio u Eko-Fis. ●

UZMI SVE ŠTO TI KONJIC PRUŽA

Od raftinga i Titovog bunkera do šverca duhana

Rafting spust traje oko tri sata, gdje posjetioci imaju priliku uživati u spustu niz netaknutu Neretvu u dužini od 18 kilometara. Ova usluga upotpunjena je tradicionalnim bosanskim doručkom i ručkom u selu Džajići, licenciranim skiperima i kompletnom opremom za vodu

Mala država Bosna i Hercegovina, koja leži na spoju Istoka i Zapada, godinama privlači veliki broj posjetitelja, kako svojom bogatom historijom, prirodnim bogatstvima, tako i srdačnim ljudima koji svoje goste dočekuju s osmijehom. Na području Konjica, starog grada drvorezbarstva, trenutno možete pronaći mnoga zanimljiva mjesta za posjetiti i mnoge aktivnosti za uraditi.

DŽAJIĆA RAFTING

„Džajića buk - Neretva rafting“ je kompanija koja se bavi promocijom seoskog turizma na području sjeverne Hercegovine. Kompanija je osnovana 2000. i od tada pruža turističke usluge posjetiocima regije. U svojoj bogatoj ponudi uvijek izdvajaju rafting na rijeci Neretvi, posjetu Titinom bunkeru DO Ark, pješačenje stazama starih švercera duhanom, krstarenje na Jablaničkom jezeru, te kampiranje na Boračkom jezeru.

Rafting, na bilo kojoj rijeci, predstavlja jedinstveno iskustvo, dok rafting na zelenoj ljepotici Hercegovine ostavlja bez daha.

Rafting: Domaće, a svjetsko

Rijeka Neretva nije poznata kao pretjerano zahtjevna destinacija za ovaj adrenalinski sport, nju su pohodili i veoma mladi i veoma stari, ali su svi bili podjednako oduševljeni skrivenim predjelima, netaknutim

kanjonom, malim planinskim pritokama, te svježom, čistom i pitkom vodom. Sam rafting spust traje oko tri sata, gdje posjetioci imaju priliku uživati u spustu niz netaknutu Neretvu u dužini od 18 kilometara. Ova usluga upotpunjena je tradicionalnim bosanskim doručkom i ručkom u selu Džajići, licenciranim skiperima

Šverc duhana

Ukoliko želite provesti više od jednog dana u Konjicu onda svakako posjetite i Titov bunker, najbolje skrivanu tajnu stare Jugoslavije. Ovaj bunker je izgrađen kao sigurno mjesto za predsjednika Tita i njegove najbliže saradnike, u slučaju atomskog napada

i kompletnom opremom za vodu. Svakako moramo reći da je ova aktivnost namijenjena onima koji vole prirodu, adrenalin, bave se sportom ili vole obilaziti nova mjesta. Dodatna usluga koja se pruža jeste i noćenje u hostelu koji se nalazi nadomak sela Džajići, pokraj Neretve i gdje se redovno održavaju svirke, ugodna druženja i stvaraju nova poznanstva.

TITOV BUNKER

Ukoliko želite provesti više od jednog dana u Konjicu onda svakako posjetite i Titov bunker, najbolje skrivanu tajnu stare Jugoslavije. Ovaj bunker je izgrađen kao sigurno mjesto za predsjednika Tita i njegove najbliže saradnike, u slučaju atomskog napada. Za sam bunker se nije znalo sve do početka posljednjeg rata, čak ni oni koji su živjeli odmah pored njega nisu bili upoznati sa postojanjem ovog, današnjeg, muzeja i moderne galerije. Sada možete obići bunker, saznati više o njegovoj izgradnji, namjeni i prošlosti, te pogledati izložbu savremene umjetnosti koja odlično inkorporira originalnu svrhu bunkera sa modernim mišljenjima umjetnika. Da biste zaista upoznali regiju Konjica onda morate posjetiti i skrivene staze koje su se koristile za švercanje duhana u vremenima kada prodaja domaće uzgojenog duhana nije bila dozvoljena, samo uzgoj za ličnu upotrebu. Tada su snalažljivi ljudi Hercegovine uzgajali duhan na samom jugu države, te ga na magarcima, skrivajući se od milicije, prenosili preko planinskih vrhova Veleža, Prenja, Bjelašnice i Visočice do krajnjeg odredišta - Sarajeva. Ove staze se danas ne koriste za šverc, ali su svakako često posjećene od strane mnogih

Titov bunker

planinara i magarca Mage, kojeg možete upoznati u Džajićima.

PRVA NERETVA MEDIA REGATA

Ukoliko ste osoba koja preferira odmor bez adrenalinskih aktivnosti onda svakako izdvojite par dana i uživajte u bogatstvu dva jezera oko Konjica - Boračkom i Jablaničkom. Na Boračkom jezeru se možete smjestiti u udobne bungalove, roštiljati na plaži, plivati u prirodnom jezeru ili pecati, dok na Jablaničkom jezeru imate priliku uživati u krstarenju brodicom, obilaženju rukavaca jezera ili plivanju. Kompanija „Džajića buk - Neretva rafting“ je svjesna da bez održanja prirode i zaštite iste ova regija ne bi bila bogata bogatstvima

Učesnici regate će biti predstavnici svih medija sa prostora Bosne i Hercegovine, kroz čije će se reportaže, članke i druge objave promovirati Konjic kao destinacija i zaštita životne sredine. Nagradni fond će se iskoristiti u svrhe poribljavanja Neretve autohtonom vrstom mekouste pastrmke, u saradnji sa udruženjima sa područja Konjica

te, u saradnji sa UG Zelena Rijeka, marljivo rade na očuvanju i promociji prirode Konjica. Trenutno se vrši priprema za održavanje prve Neretva Media Regate, koja će se održati 3-4. juna 2016. godine. Osnovni cilj održavanja ove regate jeste stvaranje sinergije između prirode i ljudi koji uživaju u njenim blagodatima. Učesnici regate će biti predstavnici svih medija sa prostora Bosne i Hercegovine, kroz čije će se reportaže, članke i druge objave promovirati Konjic kao destinacija i zaštita životne sredine. Nagradni fond će se iskoristiti u svrhe poribljavanja Neretve autohtonom vrstom mekouste pastrmke, u saradnji s udruženjima sa područja Konjica. Ovaj događaj je podržan od strane Ministarstva okoliša i turizma i Ministarstva prometa i komunikacija u Vladi FBiH, Općine Konjic i Turističke zajednice HNK/HNŽ.

OBUKA SKIPERA

Trenutno je u toku obuka i licenciranje novih skipera, uz podršku federalnog ministarstva prometa i komunikacija, koja će iznjedrili nove promotere Neretve, sposobne i obučene mlade ljude koji vole vodene sportove. Za razliku od prethodnih godina, ova je karakteristična po prvom ženskom članu ekipe koja će postati prvi ženski skiper na rijeci Neretvi.

U skladu sa sloganom ovogodišnje regate, „Od prirode uzimamo, prirodi vraćamo“, smatramo da trebamo zaštititi ono najdragocjenije, našu prirodu, domovinu i planetu, za nove generacije koje dolaze.

Za informacije o uslugama „Džajića buk - Neretva rafting“ posjetite web-stranicu www.raft.ba. Za informacije o aktivnostima UG Zelena rijeka posjetite web-stranicu www.zelenarijeka.ba. ●

Na Boračkom jezeru

Čuvari „medene“ istorije Balkana

Nakon što mu je dijagnosticirana tuberkuloza, karlovačkom profesoru Jovanu Živanoviću ljekari nisu davali mnogo vremena. Spasilo ga je jedno malo stvorenje i njen čudotvorni proizvod - pčela. U njenu čast profesor je pisao pjesme, smislio košnicu sa pokretnim saćem... Njegovi potomci sve brižljivo čuvaju u Muzeju pčelarstva

PIŠE: Mevlida Novalić mevlida.startbih@gmail.com

Početkom marta, u okviru svoje regionalne turneje, princ od Walesa i vojvotkinja od Cornwalla, između ostalih zemalja, posjetili su i Srbiju. Vojvotkinja je bila gošća događaja „Food is great“, održanog u Sremskim Karlovcima, na imanju koje već dva vijeka čuva tajne proizvodnje kvalitetnog meda i vina. Nemalo poslije toga, ekipa magazina Start BiH je također u dvodnevnoj posjeti, u organizaciji Fijet Srbija (Fédération Internationale des Journalistes et Ecrivains du Tourisme), boravila u Novom Sadu, Sremskim Karlovcima i na već pomenutom imanju, neobičnom i zanimljivom, ne samo za ovaj kraj i Srbiju već i za cijeli region.

OTAC MODERNOG PČELARSTVA

Šalu na stranu, u velikoj kući s autentičnim vojvođanskim konakom, u prostranom

dvorištu sa oko dvije stotine košnica i sačuvanih predmeta koje je nekada koristio djed našeg domaćina, smješten je Muzej pčelarstva i vinski lagum porodice Živanović.

Kada je riječ o muzeju, sve je započelo 1968. godine, nakon što je Borivoje Živanović odlučio da osnuje mali porodični muzej, te izložio razne alate koji se danas rijetko gdje mogu vidjeti, a uz zanimljivu priču posjetiocima ovog muzeja omogućio da bar na trenutak osjete miris voska, polena i propolisa iz minulih vremena. No, priča o pčelama i medu u porodici Živanović krenula je mnogo ranije. Davne 1818. godine, ugledni Karlovčanin, filolog i profesor gimnazije Jovan Živanović počeo je da se bavi proizvodnjom meda. Mnogi eksponati, dokumenti i knjige pričaju o ovom neobičnom čovjeku kojeg sa razlogom zovu „ocem modernog pčelarstva ovih krajeva“. Po završetku škole i gimnazije

u Karlovcima, Jovan Živanović odlazi u Beč na studije i završava slavistiku.

- Po povratku iz Beča napala ga je tuberkuloza, lijekova nije bilo i njegov prijatelj dr. Đorđe Matošević mu je savjetovao da ode u prirodu, na čist zrak, gdje će najbezbolnije dočekati kraj svog života. Profesor je imao vinograde i jedan voćnjak, a onda ga šumar nagovara da počne s uzgojem voća i to sa pričom: „Imaš voća i ako nema ko to da oprašiti neće biti plodova.“ Tako on počinje da se bavi pčelarstvom - priča profesorov praukun Žarko, koji je nastavio porodičnu tradiciju i danas vodi posao oko muzeja posvećenog ovom starom zanatu.

AMERIKANKA, A ŽIVANOVIĆKA

U staklenim vitrinama su pletare, trne ili vrštare napravljene od pruća, opletene kombinacijom blata i balege koja je održavala temperaturu u samim košnicama.

U to vrijeme najveći problem bio je kako izvaditi med. Pčele su se ubijale najčešće sumporom, dimom, a onda se saće, zajedno sa medom, kidalo i muljalo. Pčele su bile stacionirane na jednom mjestu, prinosi su bili jako mali - tokom jedne sezone uzimalo se oko četiri kilograma meda i to samo jedne vrste. Poslije prve godine rada sa pčelama, tuberkuloza nestaje. Profesor Živanović sve pripisuje pčeli i piše kako mu je pčela podarila novi život, novu energiju za rad. Počinje da se dopisuje sa najvećim pčelarima u Evropi, pa tako, između ostalog, i sa poljskim naučnikom Đerzenom, dobija literaturu od njih, konsultuje se sa njima i dolazi na ideju da napravi prvu modernu košnicu. Ona izgleda kao kućica, a profesor je, uz objašnjenje da sve novotarije dolaze iz Amerike, naziva „amerikanka“.

- Međutim, narod je nazvao 'živanovićka' i tako je ostalo i do danas. To je prva košnica sa pokretnim saćem. Prvi put se koristi ram - identično se i danas radi. Profesor na taj način prelazi na humano

► ČUDESNA ZBIRKA

U prostorijama muzeja mogu se vidjeti i košnice čiji su se oblici mijenjali tokom vremena, fotografije, diplome, panoji koji prikazuju anatomiju pčele, posude u kojima su se pravili i čuvali med i ostali proizvodi. U čudesnoj zbirci, koja broji oko stotinjak predmeta, nalaze se i istresaljka iz 1876. godine, parni topionik za vosak iz 1881. godine, dimilica i mnogi drugi neobični predmeti za koje vjerovatno niste ni znali da postoje. Najatraktivniji eksponat je svakako košnica

u obliku crkvice iz 1880. godine. Ona je godinama ukrašavala veliki pčelinjak Jovana Živanovića, a danas joj je, pošto je veoma stara, sigurnije pod krovom. Pošto stalno pristižu novi predmeti što svjedoče o ljudskom bavljenju pčelama kroz istoriju, u planu je modernizovanje i proširenje stalne izložbene postavke. U ovaj muzej, jedinstven u Srbiji, ali i regiji, pored pčelara, često navraćaju studenti, ali i mnogobrojni turisti.

pčelarstvo, nema više ubijanja pčele, a ta košnica se lako prenosila sa paše na pašu. Tako je bilo moguće uzeti različite tipove meda tokom jedne sezone - sa ponosom priča praunuk Žarko.

Profesor je svoje znanje želio prenijeti i drugima, želio je da „zapčelari“ cijeli narod, pa je, na njegovu inicijativu, osnovan predmet pčelarstva na Karlovačkoj bogosloviji. Ideja je bila uspješna, pčelarstvo je predavao punih 26 godina, a poslije njegove smrti mnogi su sveštenici nastavili da njeguju tu tradiciju pčelarstva kao redovni predmet na Karlovačkoj bogosloviji.

Živanović je imao 350 košnica u svom pčelinjaku, kupovao je sve što je potrebno za obuku, pokazne mape iz 1875. u Beču... Osnivao je i prvo udruženje pčelara u Srbiji i to 1899. godine u Rumi.

KOŠNICA RAVANICA

Živio je 75 godina i, da bi se zahvalio pčeli koja mu je podarila novi život i novu energiju za rad, pravi crkvicu košnicu, odnosno kopiju manastira Ravanica, nadaleko poznatog kao mjesto iscjeljenja za mnoge pacijente i bolesti.

Pored pčelarstva, Živanović su čuveni i po svojoj vinariji. Njihova vina se spravljaju od najplemenitijih karlovačkih sorti grožđa poput bermeta, ausbruha i rizlinga. Ova vina su svojevremeno služena na mnogim evropskim dvorovima. Tako se ovdje, pored raznih vrsta meda, može degustirati i vino vrhunskog kvaliteta. Priču o grožđu i vinu na imanju Živanović, ali i u ovim krajevima, ostavljamo za neki drugi put.. ●

KREŠIMIR KORDIĆ, NAJBOLJI STRIJELAC U POVIJESTI HŠK ZRINJSKI

Samo na Koševu nikada nisam zatresao mrežu!

Živjeti u Mostaru je dobro. Dokaz tome je i par igrača koji su došli igrati ovdje pa se oženili i ostali. Imamo upravu koja nas dobro prati, a prije svega navijače kao podršku. Ne stvaraju nam nepotrební pritisak i kada nas ne ide

1 Čestitka na tituli. Kako je Zrinjski proslavio naslov najboljeg?

- Proslava je odgođena dok se vrijeme ne popravi. Vidjet ćemo kad i kako.

2 Šta je to što ima Zrinjski, a nemaju drugi klubovi u BiH?

- Imamo upravu koja nas dobro prati, a prije svega navijače kao podršku. Ne stvaraju nam nepotrební pritisak i kada nas ne ide.

3 Čeka vas Evropa. Bit će to ekskurzija ili se može ostaviti dublji trag?

- Nadam se da je došlo vrijeme da to ne bude samo ekskurzija, ali puno toga ovisit će i o sreći.

4 Neću nas porediti sa najjačim ligama, ali pošto ste igrali i u Slovačkoj, možemo li sa njima povući neku paralelu?

- Slovačka liga je puno kvalitetnija. Recimo, Žilina je igrala skupnu fazu Lige prvaka, a godinu poslije moj klub Slovan ušao je u skupine Europske lige, što je našim klubovima bilo nezamislivo.

5 Prema Transfermarktu, vaša trenutna vrijednost je 50.000 eura. Malo? Puno?

- Možda puno, a možda i malo. Osobno, ne držim puno do tamošnje cijene, bar nekih slabijih liga, jer mislim da ima puno odstupanja.

6 Koliki je gubitak za bh. fudbal, za grad Mostar i navijače ispadanje Veleža iz Premijer lige?

- Velik. U svoje ime mogu reći da više volim igrati gradski derbi nego negdje putovati šest sati. A opet, volio bih da derbi ima težinu, da Velež ne bude u ovakvom stanju jer još su mi svježija sjećanja ne derbije od prije par sezona kada su stadioni znali biti puni dva sata prije meča!

7 Šta mislite o formiranju ex-Yu lige?

- Vjerujem da bi to bila dobra stvar, a već samo smanjivanje lige na 12 klubova, uvjeren sam, donijet će nam pomak u kvaliteti.

8 Najbolji ste strijelac u povijesti Zrinjskog. Koliko vam još fali do 100. zgoditka?

- Fali nekih 20-tak golova! A ugovor istječe za mjesec dana i neće biti produžetka suradnje. Nije isključen kraj karijere, ali u slučaju dobre ponude razmislio bih! Mislim da mogu igrati još dvije godine na visokom nivou.

9 Šta je najbolja, a šta najgora stvar u domaćem fudbalu?

- Najbolja je smanjivanje lige, a najgora infrastruktura.

10. Koja su vam gostovanja najteža i zašto?

- Meni je najteže Koševo s obzirom da je to jedan od rijetkih stadiona gdje nisam postigao gol.

11 U 35. ste godini, ali ste i dalje mašina za golove. Do kada će kopačke biti na nogama?

- Mislim da sam pri kraju karijere, ali nikad ne reci nikad.

12 Kakav imate odnos sa Ultrasima i koliko pune tribine mogu motivirati igrača?

- Imam dobar odnos sa navijačima, a koliko nam znači podrška navijača najbolje oslikava utakmica na Pecari gdje smo okrenuli 0:2 najviše radi njihove podrške!

13 Aktivni ste i na građenju akademske karijere. Možete li čitaocima reći nešto o tome?

- Završio sam tri godine na Fakultetu prirodoslovno-matematičkih i odgojnih znanosti u Mostaru i nadam se uspjeti do kraja.

14 Kakav je život u Mostaru inače i kako provodite slobodno vrijeme?

- Dobro je živjeti u Mostaru. Dokaz tome je i par igrača koji su došli igrati ovdje pa se oženili i ostali. Najviše vremena provodim sa obitelji i svojih dvoje djece.

15. Idete li ikada u kladionicu?

- Ponekad!

16 Žalite za nekom propuštenom prilikom / ponudom u karijeri?

- Nekada se zapitam kako bi krenula moja karijera jer sam prije 10 godina potpisao za Kuban, iz Krasnodara, i zbog gluposti, odnosno to bi mi bio treći klub u istoj sezoni, nisam dobio certifikat iz Ruskog saveza i sve je propalo. ●

Izvan Vremena Ž.A.ČIČAK

© svakog petka od 16.30 do 18.00 sati

SARAJEVO 106,2 Mhz

JABLANICA / KONJIC 98,4 Mhz

BIHAC 107,4 Mhz

TUZLA 102,1 Mhz

SREBRENICA 105,6 Mhz

JAJCE 98,3 Mhz

MOSTAR 94,0 Mhz

BANJA LUKA 101,4 Mhz

TREBINJE 106,4 Mhz

ADNAN BOBIĆ, KAPITEN FK VELEŽ

Ovo su mi najteži sportski dani!

Odgovorni ljudi trebali bi se pozabaviti analizom faktora koji su klub doveli u ovakvu situaciju. Sloboda je primjer kako se uz jedan ozbiljan pristup može napraviti i ozbiljan rezultat

1 Velež ispada iz Premijer lige. Da li vam je ovo, kao kapitenu, najteži sportski trenutak u životu?

- Jeste! Najznačajniji dio moje profesionalne karijere vezan je za Velež u kome sam odrastao. Nadam da je ovo samo jedna kratka, prolazna faza, iz koje će se Velež vratiti jači i bolji, tamo gdje i pripada, u Premijer ligu.

2 Kako je uopšte do ovoga došlo, ko je kriv?

- Ovo je vrlo kompleksno pitanje. Smatram da bi se odgovorni ljudi trebali pozabaviti analizom faktora koji su klub doveli u ovakvu situaciju.

3 U 30 susreta Velež je ubilježio jedan trijumf. Sjećate li se uopšte protiv koga su bila ta tri boda?

- Bila je to utakmica protiv Drine iz Zvornika.

4 Mnoge Veležove legende oglašavaju se ovih dana. Ima li među igračima osjećaja stida zbog svega?

- Definitivno nismo ponosni na rezultate i situaciju u kojoj se nalazimo.

5 Mnogi tvrde da bi bez vas na голу Velež doživio još veću sramotu. Da li je to ikakva utjeha?

- Motiv mog ostanka u klubu i jeste bio da doprinesem prema svojim mogućnostima u ovim teškim danima. Iako sam imao i ličnih dilema, ne žalim što sam uz klub ostao u ovoj sezoni. Mislim da su to prepoznali i navijači i koristim ovu priliku da im se zahvalim na podršci.

6 Da li ste poželjeli da ponekada sa gola krenete u napad?

- Da!

7 Kakvi su vam planovi? Prošle ste godine namjeravali napustiti klub, ali niste dobili potpis uprave?

- Ispoštovao sam klub do kraja. Svakako bih želio nastaviti karijeru u nekom od domaćih ili inostranih klubova.

8 Imate li ikakve konkretne ponude?

- Sezona je tek završena, rano je govoriti o konkretnim ponudama.

9 Kakve su promjene neophodne Veležu?

- Veležu trebaju suštinske promjene cjelokupne politike kluba.

10 Da li se poslije ovakve sezone mogu izvući bilo kakve pouke?

- Definitivno da, i to vrlo značajne pouke.

11 Uprkos rezultatima, Velež je zaista imao sjajnu podršku

navijača. Da li su oni trenutno jedina svijetla tačka?

- Navijači su pokazali da su uz klub i u najtežim danima.

12 Imate li ikakvu poruku za njih?

- Od srca im se zahvaljujem na podršci, kao i na dodijeljenom priznanju za najboljeg igrača Veleža u sezoni. Prepoznali su i moj trud i zalaganje i to mi mnogo znači.

13 Kako komentarišete titulu Zrinjskog?

- Zrinjski je imao uspješnu sezonu i čestitam im na tome.

14 Sloboda je najsretnija priča ove sezone! Kako komentarišete uspon Musemićeve ekipe?

- Sloboda je primjer kako se uz jedan ozbiljan pristup može napraviti i ozbiljan rezultat. Čestitam na tome.

15 Kakav je Adnan privatno?

- Fudbal je i moje profesionalno opredjeljenje i moj hobi.

16 Ko je trenutno najbolji golman u Evropi?

- Po mom mišljenju, Gianluigi Buffon. ●

KONTAKT SAMO NA TERENU

33 Iz istog ste grada. Ima li ikakvih kontakata među igračima, izvan terena i zvaničnih utakmica?

Kordić: - Nemam nekih kontakata, ali

imam sa par njih koji su igrali prije i sa kojima ima korektne odnose jako puno godina.

Bobić: - Ne.

VRIJEDNE RUKE SANDE SOLOMUN, IZ OVČARA KOD TRAVNIKA

Plišane mede, veće od dva metra, putuju širom BiH i regiona

Nikada u BiH plišane mede nisu bile traženije nego sada kada su porasli na preko dva metra i kada su ispunjeni ovčijom vunom sa Vlašića • Narudžbe stižu sa svih strana i Sanda ih je napravila više od 60

Nikada u BiH plišane mede nisu bile traženije nego sada kada su porasli na preko dva metra i kada su ispunjeni ovčijom vunom sa Vlašića! Ogromne plišane mede ručni su rad Sande Solomun, ekonomistice iz okoline Travnika. Ona prijateljici Vlatki oduvijek poklanja plišane mede pa joj je, eto, poželjela pokloniti medu većeg od svih koje joj je ranije pokonila.

OD ROĐENDANA DO ROĐENDANA

- Svake sam godine Vlatki poklanjala medu većeg nego prethodne. Došao je na red za poklon medu visok metar i pol, ali tako velikog u prodavnicama nisam uspijevala da nađem. Pomislila sam da bih to mogla sama napraviti. Dugo sam tražila materijal, a izrada mede trajala je tri mjeseca. Šnit sam napravila tako što sam rasparala neke manje plišane mede i prema tim dijelovima sam crtala veće. U jednom trenutku nisam imala dovoljno veliki papir, pa sam uzela neki reklamni poster koji je bio dobar jer je bio deblji i manje se gužva, a teže cijepa. Bezbroj puta sam oplakala, željela prekinuti. Prvi par nogu je izgledao kao za Pink Pantera, njuška je prvi put ličila na njušku divlje svinje i tako redom, ali sam, na kraju, bila zadovoljna - priča

Sanda.

Kada je završila medu za Vlatku, slike je stavila na fejsbuk i onda je krenulo. Dopalo se ljudima, pitali su Sandu kako mogu nabaviti njenog plišanog medu? To ju je potaklo da i dalje pravi svoje medvjede.

- Puni su ovčijom vunom i lavandom koja ih štiti od moljaca. Narudžbe stižu sa svih strana u BiH i do sada sam ih napravila više od 60. Ljudima je drago to što im pošaljem fotografiju da vide kako medu izgleda prije nego im ga pošaljem, što je dostava besplatna i što ga mogu vratiti ako im se ne dopadne! Još se nije dogodilo da neko vrati medu ili ne plati! Pokazalo se da koliko god ljudi zaziru od internet-kupovine, ona ipak dobro funkcioniše - kaže Sanda.

Proces izrade Sandinog plišanog mede nije jednostavan. Njegovo tijelo napravljeno je od mikrofiber platna koje kupuje u srednjoj Bosni, ovčiju vunu nabavlja na Vlašiću, kod komšija koji imaju ovce.

- Oduvijek sam preferirala prirodne materijale. I jorgani i dušeci u kući su nam od vune. Vunu treba oprati, očušljati... Na mojim medama radimo i mama i tata, brat i ja. Mama

najviše pomaže, kreativna je. Upoznala sam je na sasvim novi način jer strpljenje i predanost sa kojima ona radi su me oduševili. Nabavila sam mašinu za šivanje i mnogo je lakše - priča Sanda i ne krije da je njeni najbliži prijatelji uopšte ne mogu spojiti s ovim poslom, ne

„Ljudi se javljaju i pitaju mogu li napraviti neke druge životinje, poput vepra ili lava, šalju slike, kažu da čak i ne mora da liči na predmet na slici, ali da treba da bude veliki“

mogu je zamisliti da šije.

SANDA, MEDOLINO

No, sad su oduševljeni, Medolino je zovu. Tako se zove i prvi plišani medo kojeg je napravila, a tako se zove i njen fejsbuk-profil na kojem prodaje mede.

- Nisam sigurna da li bi mi ovaj hobi mogao prerasti u posao! Po zanimanju sam ekonomistica i mislim da su mi ta znanja pomogla i u realizaciji ovog što sada radim. Dobila sam ponude da pravim mede za prodavnice, za prodaju, ali i za ukras u izlogu. Ljudi se javljaju i pitaju mogu li napraviti neke druge životinje, poput vepra ili lava, šalju slike, kažu da čak i ne mora da liči na predmet na slici, ali da treba da bude veliki.

„Ljudima je drago to što im pošaljem fotografiju da vide kako medo izgleda prije nego im ga pošaljem, što je dostava besplatna i što ga mogu vratiti ako im se ne dopadne!“

Nedavno su mi tražili da napravim olimpijskog Vučka! Moram ispoštovati do sada pristigle narudžbe - kaže Sanda i napominje da je cijena njenih meda manja od cijene onih koji se nalaze u prodavnicama.

Mede, kaže ona, uglavnom kupuju dečki djevojkama za rođendan! Za sada su, sudeći po narudžbama, najzajubljeniji u Tuzli i Banjoj Luci. Tamo je otišlo po sedam meda.

- Najveći medo je bio od dva metra. Oni su traženi zato što ih nema na tržištu. Uglavnom traže bijele mede i to stoga što tada postoji mogućnost kombinovanja s ukrasima poput dugmadi ili mašne. Neko traži i da se ja slikam sa medom, pa kako sam visoka metar i 74 centimetra, često se ne vidim i onda me pitaju gdje sam ja na slici - smije se Sanda.

Mede je moguće dobiti u veličinama od 100, 150 i 200 cm, a najtraženiji su oni od 200 cm. Za izradu najvećeg mede potrebno je šest kilograma vune i, sada kad ima mašinu za šivanje, jedan dan rada. ●

DUBINSKI UVID U NAJOPASNIJU SVJETSKU TERORISTIČKU SKUPINU (VIII DIO)

ISIS u srcu vojske terora

Magazin Start BiH i izdavačka kuća Buybook, iz Sarajeva, u nekoliko nastavaka objavljuju dijelove knjige koju su za Njujork tajms napisali Mišel Vajs i Hasan Hasan. Brutalnom silom i okrutnim pogubljenjem talaca, Islamska država Iraka i Sirije (ISIS) šokirala je svijet zauzevši golemo područje obje zemlje, veličine Velike Britanije, uz zavjet da će utemeljiti novi muslimanski kalifat prema strogim propisima šerijata

➤AUTORI: Mišel Vajs i Hasan Hasan

U lipnju 2008. zapovjednik Zajedničkog zapovjedništva za specijalne operacije (JSOC) Stanley McChrystal zamijenjen je viceadmiralom Williamom McRavenom, pripadnikom specijalnih postrojbi američke mornarice (NavySEAL), koji je kasnije koordinirao operaciju „Neptunovo koplje“, upad u Abbottabad u Pakistanu, u kojem je ubijen Bin Laden 2011. godine. I premda je do 2010. većina JSOC-ovih operacija bila u području Afganistana i Pakistana, u skladu s odlukom Obamine administracije da se povlači iz Iraka i da dobije „dobra rat“ protiv Al-Qa'idine jezgre i talibana u Afganistanu, McRavenov tim je postigao nekoliko važnih pobjeda protiv mezopotamske podružnice.

SMRT AL-MASRIJA I AL-BAGDADIJA

Prva je bila smaknuće Abu Khalafa, Abu Ghadiyahova rođaka, koji je nakratko preuzeo odgovornost za sirijsku mrežu podrške nakon ubojstva potonjeg u listopadu. Jedan američki službenik je poslije rekao: „Khalaf je po svoj prilici bio najopasniji moderator podrške AQI-jevoj hijerarhiji.“ Druga se dogodila nakon što su iračke snage uhitile Manafa Abd al-Rahmana al-Rawija, emira Al-Qa'ide u Bagdadu, kojeg su podređeni znali kao „diktatora.“ Al-Rawi je surađivao sa baasistima i Sirijskom obavještajnom službom u seriji razornih bombaških napada u Bagdadu 2009. godine, usmjerenih prema Al-Malikijevoj vladi, a ne prema američkoj vojsci. Njegovo uhićenje su i Iraci u početku držali tajnom. Tek nakon što su Amerikanci uhvatili njegova brata blizanca, prisilili su Al-Malikiju da im dopusti ispitivanje diktatora koji

je redovito davao podatke o svojoj mreži. Al-Rawi je dao imena dvojice kurira koje je JSOC pratio u travnju 2010. do jedne lokacije u Tartaru, uz granicu pokrajina Salahuddin i Anbar. Ispostavilo se da kurirova sigurna kuća čuva nikog drugog nego Abu Ayyba al-Masrija, koji se skrivao u tajnom podrumu do kojeg se dolazilo samo kroz vrata ispod kuhinjskog sudopera. U njegovu društvu bio je čovjek za kojeg su mnogi sumnjali da uopće postoji: Abu Omar al-Bagdadi.

„Njihovo smaknuće bilo je (svojevrsni) odraz slabosti ISI-ja“, rekao je Laith Alkhouri, stručnjak za borbu protiv terorizma. „Masri je muslimanima propovijedao o operativnom oprezu, kako trebaju osigurati komunikaciju i na taj način izbjeći da ih pogode Amerikanci. Moć koju je on imao kao šef AQI-ja više je imala veze s odnosima sa javnošću. Znao bi

Al-Bagdadi

pristašama distribuirati neki dokument (kao) neku vrstu smjernica korak po korak, pokazujući im kako mogu ulaštiti sliku globalnog džihada. Želio je da njegovi regruti nauče kako će srušiti web-stranicu i spojiti znanstveni napredak s islamiističkom ideologijom.“

Ali usredotočenost na oblike takfirizma, koji su više bili u stilu „Dona Drapera“, podudarila se sa najmanjom popularnošću i snagom ISI-ja, zbog nekih od najgorih taktičkih odluka njegova zapovjenika od početka rata. Osamdeset posto vodstva ubijeno je zajedno sa njima. A ni „iračko lice“, navodno stvoreno Al-Bagdadijevim imenovanjem za emira, u stvarnosti uopće nije imalo efekta. Al-Bagdadi je imao pretenzije za nešto više od beznačajne uloge visokopozicioniranog mafijaša, *caporegime* sunitске pobune, najmanje prosuđujući po tituli koju je sebi dodijelio - „emir pravovjernih“ - što je bila počasna titula obično rezervirana samo za najviše položaje u islamskom sustavu vladanja. (Mula Omar, talibanski vođa u bijegu, tako se nazivao.) „Uzimanje te titule“, kaže Laith Alkhouri, „začudilo je džihadiste koji nisu bili sigurni u kojem se smjeru uputio ISI.“ Na to pitanje odgovorit će Al-Bagdadijev nasljednik, Ibrahim Awwad al-Badari.

NOVI AL-BAGDADI

Al-Badarija, koji je uzeo ratničko ime Abu Bakr al-Bagdadi, zapravo je imenovao ISI-jevo Savjetodavno vijeće (*Shura*) kao jedinstvenu zamjenu za dvojicu poginulih zapovjednika. On je naizgled došao niotkud. Ono što se o njemu znalo i u Iraku i u američkim obavještajnim krugovima izašlo je na svjetlo dana nakon što je ISIS pobjednički ovladao prostorima diljem dviju zemalja, a zatim, u naknadnom medijskom nastojanju da se shvati identitet tog mračnog lika. Kao rezultat, veliki dio biografije drugoga Al-Bagdadija i dalje lebdi iznad razine glasila ili spekulacija. Nešto od toga potaknuli su, zapravo, konkurentski džihadistički poropagandisti u namjeri izazivanja skandala ili delegitimiziranja kalifa koji je predstavljen kao autoritativniji i od Aymana al-Zavahirija. Međutim, razdvajanje i podjela na tabor onih koji podupiru i onih koji se protive, uzelo je vremena. „Nitko nije smatrao da on želi natjecanje s Al-Qa'idom“, kaže Alkhouri. „U tajnoj komunikaciji, on ne samo da je dao prisegu Al-Zavahiriju, nego je pitao treba li prisegu objaviti ili čuvati u tajnosti. Al-Zavahiri je odgovorio da je treba čuvati u tajnosti da bi se izbjegle komplikacije i uklonio određeni dio pritiska s ISI-ja.“

Rođen 1971. godine u blizini grada

Al-Masri

Samarra, Al-Bagdadi je postao polaznik islamskih studija, stekavši i magistrat i doktorat u tom području na Sveučilištu islamskih znanosti u bagdaskom predgrađu Azamija. Za njega se kaže da je živio u skromnim četvrtima uz lokalnu džamiju u Topchiju, zapadnom distriktu Bagdada koji je prilično miješan, sa sunitskim i ši-jitskim stanovništvom. Poput većine masovnih ubojica, po sjećanju onih koji su ih poznavali u djetinjstvu, njegovi prijatelji i poznanici kažu da je bio tih i povučen tip koji ni na koji način ne nalikuje opasnom fanatiku, što će poslije postati („Susjedi se sjećaju serijskog ubojice kao serijskog ubojice“, naslov koji je, čini se, ograničen samo na satirične stranice online magazina *Onion*.) Al-Bagdadi je nosio naočale, odlično igrao nogomet i držao se manira koji su pristajali učenom čovjeku.

PLES I AL-BAGDADI

Stručnjak za ISIS, savjetnik iračke vlade, dr. Hisham al-Hashimi susreo je Al-Bagdadija kasnih 1990-ih godina. „On nije imao karizmu vođe“, rekao nam je Al-Hashimi. „Kad sam ga ja sreo, bio je vrlo stidljiv i nije mnogo pričao. Zanimale su ga religijske studije, a fokus njegova zanimanja bio je Kur'an. Bio je iz siromašne seoske obitelji i nije poput drugih zavidio ljudima iz grada. Njegova je ambicija bila ograničena na to da dobije državni posao u sklopu Ministarstva za islamske zadužbine.“

Prema svjedočenju jednog od njegovih susjeda, Abu Alija koji je govorio za *Daily Telegraph*, Al-Bagdadi je došao u Topchi kad mu je bilo osamnaest godina: „Ovdje je džamija imala svog vlastitog imama. Kad je on bio odsutan, studenti religije bi ga mijenjali. Al-Bagdadi bi ponekad predvodio molitve, ali nije držao propovijedi.“

Kako je vrijeme odmicalo, on je postajao reakcionarniji, prisjetio se Abu Ali, pre-pričavajući Al-Bagdadijevu reakciju na jedno vjenčanje u Topchiju na kojem su muškarci i žene „plesali u istoj prostoriji“. On je prolazio susjednom ulicom i vidio to. Poviknuo je: „Kako mogu muškarci i žene plesati ovako zajedno? To nije vjerski!“ Prekinuo je ples.

Wael Essam, palestinski novinar sa dugogodišnjim iskustvom izvještavanja iz Iraka, razgovarao je sa mnogim sunitima koji su bili kolege Al-Bagdadija tijekom njegovih studentskih dana na Sveučilištu za islamske znanosti. Al-Bagdadi, prema njihovim tvrdnjama, bio je ili član Muslimanskog bratstva ili njegov simpatizer kad je maturirao. Njegove salafitske sklonosti došle su kasnije, kad je uveliko studirao. „Al-Bagdadi je bio blizak sa Mohammedom Hardanom, jednim od vođa Bratstva“, kazao je Essam. „Hardan je išao boriti se sa mudžahedinima u Afganistanu i vratio se 1990-ih kad je prisvojio salafitsku ideologiju. Al-Bagdadi se pridružio Hardanovoj grupi i organizacijski i ideološki. On se nakratko pridružio i organizaciji Jaysh al-Mujahideen (Vojsci mudžahedina, sunitskoj militantnoj grupi).“

PRVO UHIĆENJE

Do 2000. Al-Bagdadi je imao doktorat, suprugu i jednog sina. Do 2003. godine SAD su okupirale Irak, a budući vođa ISIS-a još nije bio pobunjenik.

Toliko je bio tih da je do kraja 2003. osnovao svoju vlastitu islamističku frakciju, Vojsku sljedbenika sunitске zajednice (Jaysh Ahl al-Sunnah wa al-Jamaah), a godinu dana nakon toga upisao se na jednu drugu vrstu sveučilišta, gdje su ga i primili – u kamp Bucca.

Suprotno brojnim tvrdnjama u >

zapadnom tisku, koje navode da je Al-Bagdadi iz zatvora Bucca pušten 2009. godine, kad su zatvor zatvorili, on je zapravo odslužio samo jednu godinu zatočeništva u objektu za internaciju 2004. godine. „Bio je u posjetu svom prijatelju u Faludži koji se zvao Nessayif Numan Nessayif“, rekao nam je Al-Hashimi. „Sa njim je bio još jedan čovjek, Abdul Wahed al-Semayyir. Američka vojna obavještajna služba ih je sve uhitila. Al-Bagdadi nije bio meta – bio je to Nessayif. Uhićen je 31. siječnja 2004. godine, a pušten 6. prosinca 2004. Nikad nakon toga više nije uhićen. Sve što se kaže suprotno od toga je netačno.“

Abu Ahmed, bivši visokopozicionirani član ISIS-a koji je Al-Bagdadija poznavao iz zatvora Bucca, za *Guardian* je kazao da su upravitelji zatvora u početku na Al-Bagdadija gledali kao na čovjeka koji može pomoći u rješavanju problema. Njegov doktorat iz islamskih studija davao mu je pravničku mudrost koju su, čini se, zatvorenici džihadisti poštovali. Zbog toga su mu Amerikanci dopustili da se kreće različitim dijelovima zatvora u kampu Bucca, navodno da bi rješavao sukobe. Umjesto toga, to odobravanje Al-Bagdadi je iskoristio za regrutiranje dodatnih vojnika udarnika. Uskoro je, prema Abu Ahmedu, počeo praviti probleme u zatvoru, koristeći se „politikom zavadi pa vladaj da bi dobio ono što je želio, a to je bio status. I to je djelovalo“.

MUSLIMASKO BRATSTVO

Kad je Al-Bagdadi pušten krajem 2004. zahvaljujući američkim procjenama da on predstavlja nizak nivo rizika koalicijskim ili iračkim institucijama, prema mišljenju Essama, postao je još ekstremnije orijentacije. Godine 2007. pridružio se Mudžahedinskom savjetodavnom vijeću (*Shura*), koje je instalirao Al-Zarkavi

O AUTORIMA

Mišej Vajs (Michael Weiss) je kolumnista koji piše za *Foreign Policy*, *The Daily Beast* i *NOW Lebanon*. Na njujorškom Institutu za modernu Rusiju radi kao glavni urednik *The Interpretera*, dnevnih online novina koje donose prevode iz ruskih medija na engleski jezik.

Hasan Hasan (Hassan Hassan) je analitičar Bliskog istoka, kolumnist *The Nationala*. Njegove tekstove objavljuju *The Guardian*, *Foreign Policy*, *Foreign Affairs*, *The New York Times* i drugi. Magistrirao je međunarodne odnose na Univerzitetu u Nottingamu.

da bi nacionalizirao pobunu. Međutim, Al-Bagdadijev puritanizam i njegovo kolebljivo organiziranje savezništva značilo je da on nije istinski zainteresiran za djelovanje u okvirima ideološki raznolikog konzorcija pobunjeničkih gupa, iako je Al-Qa'ida bila prva među jednakima. Zapovjednik AQI-ja iz Faludže rekao je Essamu da se Al-Bagdadi okrenuo protiv svake frakcije kojoj bi se pridružio. „Napustio je Muslimansko bratstvo, a potom ih proglasio otpadnicima i agentima (bivšeg američkog veleposlanika u Iraku Zalmaya) Khalilzada. Također je napustio Jaysh al-Mujahideen i sudjelovao u borbama protiv njih, posebice u Al-Karmahu (gradu sjeveroistočno od Faludže). Al-Bagdadi je uvijek bio veoma dosljedan prema sunitskim militantnim grupama koje nisu bile dio njegove organizacije. Znao je reći: 'Borba protiv njih veći je prioritet od borbe protiv Amerikanaca.'“

Njegovo inzistiranje na potrebi za bratoubilačkim ratovanjem - ili *fitnom* među sunitima - ostat će obilježje Al-Bagdadijeva vodstva sve do ekspanzije ISIS-a u Siriji i Iraku. Essam također smatra da je on, nasuprot općem uvjerenju da je Al-Bagdadi došao niotkud, zapravo bio dobro poznat i Iračanima i Amerikancima. „Njegov ujak bio je Ismail al-Badri, član iračke Asocijacije muslimanskih znanstvenika koju njegov bratić smatra otpadničkom

organizacijom. Također, Al-Bagdadijeva snaha je udana za vođu Iračke islamske partije, glavne poluge Bratstva u Iraku. Prije američkog povlačenja, on je nekoliko puta uhićen zbog rodbinskih veza s Abu Bakrom.“

BLISKOST S ABU OMAROM

Nadalje, prema Al-Hashimiju, o izboru Al-Bagdadija na mjesto ISI-jeva emira odlučio je nadmoćan broj glasova, devetorica od jedanaest članova Savjetodavnog vijeća. Tri su razloga za njegov odabir. Prvi, pripadao je plemenskom savezu Quraysh, koji se smatra jednim od najcjenjenijih na Bliskom istoku, zahvaljujući bliskosti sa prorokom Muhamedom. (I za Abu Omara al-Bagdadija se govorilo da je dolazio iz tog plemena, izvorišnog vrela svih islamskih kalifa.) Drugo, Al-Bagdadi bio je član Savjetodavnog vijeća ISI-ja pa je zato bio blizak Abu Omaru. I, konačno, izabran je zbog svoje dobi: bio je generaciju mlađi od svih ostalih sposobnih kandidata za emira i njega su doživljavali kao nekoga tko će biti izdržljiviji i izvesti ISI iz mrtvila jednog dana kad američke snage napuste Irak. ISIS ga danas poštuje kao nekog „vjesnika“. „Tko god vam dođe sa namjerom da razbije vašu solidarnost ili poremeti jedinstvo, a vi ujedinjeno stojite iza jednog, ubijte ga“, proglasio je časopis *Dabiq*, potičući sve muslimane na pri segu Al-Bagdadiju. ●

www.radiom.net

RADIO M

98,7 FM

ZENICA 89,9 FM TUZLA 106,3 FM BANJA LUKA 104,2 FM

**RADIO
KOJI SE
NIKAD
NE GASI**

69. MEĐUNARODNI FILMSKI FESTIVAL U CANNESU

Kad ga ne bi bilo, trebalo bi ga izmisliti

Ovogodišnji festival je protekao kao dobra „priprema“ za obilježavanje sedam decenija postojanja ove najpoznatije i najcjenjenije smotre sedme umjetnosti

PIŠE: Duško DIMITROVSKI, novinar i filmski kritičar

Upravo završeni i predjubilarni 69. međunarodni filmski festival u Cannesu protekao je u znaku svoje prepoznatljive tradicije. Naime, ova najveća smotra sedme umjetnosti u svijetu, ali istovremeno i svojevrsni „vašar taštine“, donijela je nekoliko dobrih filmova, a izuzetno lijepo vrijeme omogućilo je i raskošnu „feštu“ na crvenom tepihu i oko njega. U prisustvu oko 5.000 predstavnika medija iz cijelog svijeta: novinara, fotoreportera i filmskih kritičara, te brojnih TV-ekipa, odnosno više od 100.000 sinefila, na raznim festivalskim programima prikazano je oko 1500 filmova.

BEZ VELIKIH IZNENAĐENJA

Najveći interes, kao i uvijek do sada, izazvao je glavni festivalski takmičarski program na kome je prikazan 21 film, konkurent za najveće festivalsko priznanje: Gran prix Zlatnu palmu za najbolji film, kao i brojna druga specijalna priznanja. „Cannes 2016“ je svečano otvoren i to treći put sa filmom „veterana“ američke kinematografije Woodyja Allena. To je bio „Cafe society“, rađen u tipičnom stilu ovog majstora komedije, sa Jeannie Berlin, Steve Carell i Jesse Eisenberg u glavnim ulogama. I pored svih tih protagonista, sam Woody Allen je bio glavna atrakcija na „crvenom tepihu“ i neumorno je pozirao blicevima

fotoaparata i kamera, te davao autograme. Izjavio je da za njega nisu važne nagrade, te da uvijek insistira da se njegovi filmovi prikazuju van konkurencije, jer, kako duhovito prokomentira: „Kome, naprimjer, između velikana likovne umjetnosti, dodijeliti 'zlatnu palmu', kad bi njihova djela bili filmovi, odnosno ko je među njima najveći?“ Kad je riječ o filmovima u takmičarskom dijelu festivala, može se konstatovati da nije bilo nekih velikih pozitivnih iznenađenja, a po svojim vrijednostima su se na glavnom

programu, ipak, izdvojili „Siera Nevada“ Cristi Puiua, „I, Daniel Blake“ Kena Loacha, „Maren Ade“ Tonija Erdmanna, „Loving“ Jeffa Nicholasa, „Paterson“ Jima Jarmuscha, „Juljeta“ Pedra Almodovara, „La fille inconnue“ braće Jean-Pierre i Luca Dardennea, „Ma` Rosa“ Brillante Mendoeze i „Bacalaureat“ Cristiana Mungua.

Osim glavnog programa, na kojem se takmiče filmovi za „Zlatnu palmu“ i druga najviša priznanja, već po tradiciji neka od dobrih sineastičkih ostvarenja mogla su se pronaći i na specijalnim programima: „Un Certain Regard“, „Quinzaine Realisateurs“, „Izbor filmske kritike“ i „La Selection de la Cinefondation“.

BOSANCI U CANNESU

Raduje činjenica da je bosanskohercegovačka kinematografija bila dobro zastupljena na „Cannesu 2016“. Naime, kao dio zvaničnog takmičarskog programa je kotirao već pomenuti film „Siera Nevada“ Cristi Puiua, rađen u koprodukciji Rumunije, Francuske, Hrvatske, Makedonije i Bosne i Hercegovine, a u selekciji „La Cinefondation“ - bosansko-meksikanski kratki igrani film „Dobro“ Marte Hernaiz Pidal. Gledaoci Filmskog sajma, koji se održava paralelno sa filmskim festivalom, mogli su vidjeti novo dugometražno igrano ostvarenje Jasmina Durakovića. Osim Woodyja Allena, crvenim tepihom su se „prošetali“ i drugi internacionalni „starovi“, poput Marion Cotillard, Louisa Garrela, Vincenta Cassela, Jodie Foster, Georgea Clooneyja, Julie Roberts, Stevena Spilberga, Russella Crowea, Ryana Goslinga... Iduće godine najpoznatija i najcjenjenija svjetska smotra sedme umjetnosti obilježava veliki jubilej – sedam decenija postojanja, za šta su pripreme već uveliko počele. Završimo ovaj osvrt na ovogodišnji festival sentencijom koja dosta govori, a ona glasi da kad ne bi bilo Cannesa, trebalo bi ga, svakako, izmisliti... ●

▶ ZLATNA PALMA ZA FILM „JA, DANIEL BLAKE“

Glavnu nagradu Zlatna palma osvojio je film „Ja, Daniel Blake“, britanskog režisera Kena Loacha. Film govori o poteškoćama s kojima se suočavaju oni koji traže prednosti u Velikoj Britaniji. Nagradu za najboljeg glumca dobio je Shahab Hosseini za ulogu u iranskom filmu The Salesman, koji je režirao Asghar Farhadi.

Nagradu žirija osvojio je film American Honey režisera Andree Arnolda. Najboljom

glumicom proglašena je Jaclyn Jose za ulogu u filipinskom filmu Ma Rosa. Asghar Farhadi je dobio i nagradu za najbolji scenarij za film The Salesman. Nagradu za najboljeg režisera osvojio je Olivier Assayas za triler Personal Shopper. Zanimljivo je da ovaj film nije naišao na odobravanje kod publike, te je i izviždan na festivalu. Xavier Dolan iz Kanade osvojio je Grand Prix festivala za film „To je samo kraj svijeta“.

CERVANTES U UMJETNIČKOJ GALERIJ BIH

U Umjetničkoj galeriji BiH otvorena je izložba „Miguel de Cervantes ili želja za životom“, španskog fotografa Jose Manuel Navie.

„Izložba je pokušaj korištenja slike da bi se rekonstruirao životni put umjetnika, odnosno moje nastojanje da fotografišem sadašnji svijet gledajući kroz oči pisca Cervantesa“, izjavio je fotograf Navia.

Radeći ovu izložbu, bio je, kaže, u

prilici fotografirati teritorije koje su i dan-danas veoma uzbudljive jer su granične u geografskom i kulturološkom smislu.

Tako je mjesta koja je Cervantes za svog života posjetio Navia prikazao na nov način, želeći ponukati na razmišljanje o kontekstualizaciji piščevog života i djela, uz podsjećanje na pojedine dijelove njegove životne putanje. Izložba će biti otvorena do 2. juna, a proizvod je saradnje AC/E, Instituta Cervantes i AECID u okviru aktivnosti obilježavanja 400. godišnjice smrti Miguela de Cervantesa.

PREPORUKE

MIRJANA ČISTOPOLJSKI, LUTKAR U POZORIŠTU MLADIH

Film: „Strings“, režija **Anders R. Klarlund**, 2004. Priča o ljudima – ljubavi, bolu, rađanju, borbi, smrti, prikazana kroz emotivni govor tijela drvenih lutaka i životvornih niti kojima su povezane. Genijalan koncept filma i nevjerovatan rad majstora marionetara **Bernda Ogrodnika**!

Knjiga: „Beskrajna priča“, **Michael Ende**, 1979. Po autoru, to je knjiga za djecu od 80 do osam godina. Svijet zemlje Fantazije koju guta tajanstveno Ništavilo, i put koji treba preći spasiatelj u liku dječaka, vizueliziramo kao nadrealne slike zapanjujućih detalja (otac slikar - nadrealist **Edgar Ende**).

CD: Umjesto CD-a, „Portishead“, koncert u Roselandu iz 1997. Alternativna muzika, pomalo gotik, otvara prolaz kroz ogledalo.

Predstava: „Kad bi ovo bila predstava“, autor **Almir Imširević**. Po uzoru na Kenooove „Stilske vježbe“, u potrazi za istinom, predubjeđenja nas varaju i razdvajaju, kako juče, pa i danas, a tako će i sutra. U režiji **Aleša Kurta** 1998. godine ostala kao kulturna predstava Pozorišta mladih Sarajevo, a danas još živi na nekim drugim daskama.

Web-stranica: creativeboom.com, stranica koja prati i podržava kreativce profesionalce – dizajnere, fotografe, likovnjake uopšte, širom svijeta.

VRHUNSKA ZABAVA NA TJENTIŠTU

Organizatori OK Festa i ovaj put su pripremili kvalitetne sadržaje i muzička imena koja će posjetioce na Tjentištu, od 1. do 3. jula, zabavljati do ranih jutarnjih časova. Nakon završetka programa na *main stageu*, gdje će nastupiti najpoznatija imena regionalne muzičke scene, zabava se nastavlja na *OK stageu* OK kampa, gdje će publiku na after partijima u odličnoj atmosferi 1. jula „razdrmati“ DJ Kawiar (Mika / SOPOT), dan kasnije DJ BDAT DZUTIM

(Timbe / Bad Copy), a 3. jula DJ Coyote (Eyesburn). Uz **Vlatka Stefanovskog**, Laibach, Kolju i Grobovlasnike, Kultur Shock, **Bajagu**, Viva Vox i brojna druga imena ovogodišnjeg OK Festa, svi posjetioци imat će priliku da uživaju u jedinstvenom i neponovljivom ambijentu nacionalnog parka Sutjeska. Ulaz na koncerte koji će se održati na *main stageu* je i ove godine besplatan. Paketi ponude za boravak u OK kampu još su aktuelni i dostupni.

STREET ARTS FESTIVAL U MOSTARU

Bogati program petog Street Arts Festivala u Mostaru, koji je počeo 20. maja i traje do 14. juna, i ove godine nikoga ne ostavlja ravnodušnim. Osim oslikavanja gradskih površina, šaroliki i zabavan program festivala ove godine donosi prve samostalne izložbe tri mlade umjetnice **Megi Kunšek** (24. 5.), **Jasenske Hofman** (27. 5.) i **Antonije Tolić** (4. 6.) koje će se održati u Čorovića kući i galeriji Virus. Uz lokalne bendove, svoju priliku je ove godine dobio bend Tale

Quale (4. 6.) čiju ćemo svirku slušati u dnevnoj varijanti. Lokalnoj ekipi pridružili su se brojni gostujući bendovi, poput tajnovitog maskiranog dvojca iz Zagreba imena Nipplepeople, te dubrovački DJ Funk You.

Maštovite radionice nude mnoštvo različitih aktivnosti poput izrade origamija, „Tide Drie“ radionice bojenja tkanine i umijeća žongliranja, a svoje mjesto pod suncem našli su otvoreni kino i teatarska radionica. Stari bicikl ove godine

također dobiva novi izgled uz pomoć poljske umjetnice **Magde Koscianske** i njene radionice „Dva točka i moć mašte“, a uspješni Vintage market se ponovno održava posljednjeg dana festivala.

N1

CNN EXCLUSIVE NEWS
CHANNEL AFFILIATE

NAJNOVIJE VIJESTI

DNEVNIK U 22:00

n1info.com

telemach

POZICIJA 1

total TV

net tv. plus

POZICIJA 6

KABLOVSKA
TELEVIZIJA HS

POZICIJA 48, 51

PANGEST®

OLAKŠAVA PROBAVU

DA HRANA NE PADA TEŠKO

Uzmite **PANGEST®** kao dodatak prehrani,
po 1 tabletu 3 puta dnevno tokom glavnih obroka

 BOSNALIJEK

NARODNO POZORIŠTE SARAJEVO
VAŠE MJESTO SUSRETA

BALET NARODNOG POZORIŠTA SARAJEVO
MIGUEL DE CERVANTES

DON QUIJOTE

KOMPOZITOR
LUDWIG MINKUS

KOREOGRAFIJA
RONALD SAVKOVIĆ

DRAMATURGIJA
DARKO LUKIĆ

UMJETNIČKA
SEZONA 2015/16

PREMIJERA
26.5.2016

DESIGN
M. FURKAN HIZIR

PREMIJERA: 26. 5. 2016. u 19:30 sati PRVA REPRIZA: 31. 5. 2016. u 19:30 sati

www.nps.ba